

Bättre vall – mjölkproduktion i topp!

Svenska Vallföreningen höll sitt årsmöte 14 november i samband med Alnarps Mjölkdag. Under dagen hölls ett seminarium om bättre vall till mjölkkor som samlade närmare 140 deltagare inkl. studenter på Alnarp.

Arrangörer var SLU Alnarp, Skånemejerier, Skånesemin och Partnerskap Alnarp i samarbete med Svenska Vallföreningen. Deltagarna välkomnades av Anders Herlin, samverkanslektor på SLU Alnarp och Itte Weidman, ordförande i Svenska Vallföreningen.

Vallfodrets roll i mjölkproduktionen – Rolf Spörndly, SLU, berättade att vall och betesmarker odlas på 53 % av jordbruksmarken och spannmål på 33 %. Korna är de största konsumenterna av vallfoder men speciellt hästarna konsumerar en allt större del och till de senare åtgår ca en tredjedel av arealen. Idisslaren utnyttjar energin och proteinet i lättsmält grovfoder då det kan ligga länge i vommen och även utnyttja mycket av fibern och lågvärdiga proteinkällor. För att få stor mjölkproduktion måste fodret vara lättsmält och skördat i ett tidigt utvecklingsstadium. Ett grovt grovfoder tar lång tid att bryta ned, omsätts långsamt och blockerar intag av mer foder. Tidigt skördat foder innehåller mer näringsämnen och kan intas i större mängd, vilket ger en ”turboeffekt”.

Genom åren har andelen grovfoder och kraftfoder i foderstaten i praktiken varierat beroende på bl.a. relationen mellan mjölkpris och kraftfoderpris. Nyligen genomförda försök visar att en medelhög (50–70 %) andel vallfoder i foderstaten är mest lönsam. Försöken visar också en stor individuell spridning mellan korna vad gäller kapaciteten att äta vallfoder och för att utnyttja potentialen hos enskilda kor bör man ge mindre kraftfoder till kor med förmåga att äta mycket grovfoder. I ett nytt försök provar man att mäta vattenkonsumtionen som en indikator på foderintaget.

Foto: Nilla Nilsson-Linde

Jan Jansson gav en inspirerande översikt över hur man kan påverka baljväxthalten i vallen.

Foto: Nilla Nilsson-Linde

Tre representanter för Bröderna Bengtsson Lantbruk AB, Thomas, Bernt och Cecilia Bengtsson, intervjuades av Niels Andresen om vägen till Årets Vallmästare.

Vår väg till att bli Vallmästare! – Bernt och Thomas Bengtsson, Gunnas, Olofstorp är årets vallmästare. Foderstaten till deras kor består av en fodermix av gränsilage med en proteinhalt på 160–170 g per kg ts samt majsensilage för att balansera proteinet i vallen samt kraftfoder. Ts-halten följs upp flera gånger i veckan och de olika ensilagepartierna hålls isär genom att plastbrickor läggs i efterhand under inläggningen. Trots likvärdiga analysresultat visar erfarenheten att förstaskördsensilaget, vilket utfodras under våren, ger en större mjölkavkastning än övrigt ensilage. Insådd av vall sker i svagt gödlat korn eller havre varvid havre ger en något större klöverandel i vallen.

Vad betyder vallbaljväxterna för miljö och klimat? – Georg Carlsson, SLU, beskrev vallbaljväxternas kvävefixering och vad denna betyder för miljön. Kvävefixeringen blir effektivare vid samodling med gräs genom att de kvävefixerande bakterierna stimuleras av konkurrensen om kvävet. Genom vallbaljväxterna har vi också möjlighet till inhemsk foderförsörjning. Utöver att det minskar transporter så undviker vi att ”exportera” miljöproblemen till länder som annars skulle odla vårt protein. Vallbaljväxterna är vidare högkvalitativa som foder då de är mer lättsmälta än gräs och därigenom möjliggör större näringsupptag och produktion. Det finns dock risker med det kväve som tillförts genom fixeringen om det inte finns någon gröda som tar upp ett överskott men blandning med gräsarter ger både ökad produktion och upptag av överskottskväve.

Faktorer som påverkar baljväxthandelen i slåttervall – Jan Jansson, försöksledare på Råde försöksgård redogjorde för dessa faktorer som ofta är välkända men inte så lätta att parera för i praktiken. Det handlar till stor del om insåningsgrödan men också tidpunkt för skörd, kvävegödsling, ogräsbekämpning, utsädesmängd samt därutöver klöverandelen i fröblandningen. Det finns försök som visar att en eftersträvsavärd råproteinhalt

Forts. nästa sida

Nya sorter, förbättrad ekonomi!

Vallguide 2014
webbtidning
på hemsidan!

Forts. från föreg. sida

på 17 % uppnås vid en baljväxtandel på 40 %. Till de handfasta råden för att få en optimal baljväxtandel hör att skörda skyddsgrödan tidigt, exempelvis som helsädesensilage, och att inte gödsla skyddsgrödan för kraftigt. Man kan också avstå från starkt konkurrerande gräsarter som engelskt rajgräs och eventuellt öka klöverandelen i fröblandningen.

Årets analysvärden på vallfoder – Charlotte Åkerlind, BLGG AgroXpertus tog i sitt föredrag utgångspunkt i utmaningen om den framtida globala livsmedelsförsörjningen och då specifikt mjölkmarknaden där vissa länder förväntas minska sin produktion medan andra förväntas öka. Som representant för ett analysföretag pläderade hon för prov från ensilage hellre än från grönmassa. Med majs, Hp-massa och spannmål i foderstaten kan man lämpligen sikta på 17 % råprotein i vallfodret genom att balansera baljväxtandelen. Energivärdet och smältbarheten på årets förstaskörd är lägre än normalt medan innehållet av råprotein är större, vilket innebär att andraskörden, som annars brukar ha ett mindre energiinnehåll, är likvärdig med förstaskörden. En intressant upplysning är att dagens förtorkningsteknik med bredspridning, strängläggning och luftning inte konstaterats ge ökad askhalt, vilket tyder på att jordinblandning inte är något större problem.

Utfodring av baljväxtriakt vallfoder – Mia Davidsson, Skånesemin pläderade med utgångspunkt från NorFor-beräkningar för mer klöver i vallen. Grovfoderkonsumtionen kan därigenom öka och kraftfoderförbrukningen kan minskas. Särskilt med majsensilage och Hp-massa lönar det sig med ökad klöverandel.

Smått och gott från årsmötet

Föreningen redovisade en vinst för verksamhetsåret 2012/2013 på 45 658 kr. Budgeten för nuvarande verksamhetsår fastställdes med ett underskott på 35 500 kr förutsatt 2 000 betalande medlemmar. Föreningen hade 2 270 medlemmar som betalat årsavgift i oktober 2013, dvs. en minskning med 220 personer sedan oktober 2012.

Jan Jansson omvaldes som ordinarie ledamot för ytterligare ett år med Linda af Geijersstam som suppleant (tre år). Anna Carlsson omvaldes som ordinarie ledamot för ytterligare tre år med Maria Wahlquist som suppleant. Per Rudengren omvaldes också som ordinarie för tre år. Vid styrelsens konstituerande möte valdes Lars Jakobsson som kassör, då Jan Jansson undanbett sig detta uppdrag. Till ordinarie revisorer omvaldes Tobias Andersson, Falkenberg och Anders Eriksson, Åtvidaberg med Lars-Erik Josephson, Värnamo och Magnus Halling, Uppsala som suppleanter. Per-Anders Andersson, Sävsjö hade avböjt omval till valberedning. Därmed omvaldes Anders Nilsson, Lövånger (sammankallande), Kjell Ivarsson, Stockholm, Thomas Karlberg, Söderköping, samt nyvaldes Marjo Lilja, Färjestaden och Lars Olsson, Eslöv till Svenska Vallföreningens valberedning. Bokföring och medlemsregister kommer även fortsättningsvis att skötas av Hushållningssällskapet Sjuhärad, Långhem.

Att se upp med är dock fiberinnehållet som inte får bli för litet och att mineralinnehållet, framför allt kalcium, inte blir för stort, särskilt för sinkorna. Den övergripande grovfoderstrategin bör vara att planera vallen efter vad man har att kombinera vallfodret med och att tänka på att grunden för planeringen är korrekta foderanalyser.

Vad kostar vallfodret? – Niels Andresen, Jordbruksverket och Christian Swensson, SLU, Biosystem och teknologi/LRF Mjolk avslutade dagen med en diskussion om vad vallfodret kostar. Det enkla svaret är att ingen vet eftersom man inte vet vad vallen avkastar eller vad kon äter. Ett annat svar är att det beroende på förutsättningar kan kosta allt mellan 0 och 2 kr per kg ts. Ett sätt att närma sig svaret är att beräkna vad kon kan "betala" för ett kg ts vall vilket kan beräknas vara 1,80 kr till 2,00 kr beroende på näringsinnehåll. Ett annat sätt att uttrycka detta är att det åtgår 0,2 kg mjolk för att betala för bete och 0,4 kg för vallensilage. En slutsats är dock att stor vallkonsumtion är lönsam och att optimum ligger på ca 50 % grovfoder i laktationsstadium 0–3 månader och 70 % vid 7–10 månader.

Lars Jakobsson, Lillkyrka, tel: 070-648 27 22, e-post: lars.jakobsson@t.lrf.se

Lästips:

SLU. 2013. Bättre vall – mjolkproduktion i topp!! Alnarps mjolkdag 14 november. <http://194.47.52.113/janlars/partnerskapAlnarp/ekonf/20131114/20131114.pdf>

En stor del av Svenska Vallföreningens ledamöter fanns på plats på årsmötet på Alnarp. Foto: Åse Troedson

Svenska Vallföreningens styrelse

Ordinarie	Suppleanter
Itte Weidman, Malmköping, ordf.	
Nilla Nilsson-Linde, Uppsala, sek.	Rolf Spörndly, Uppsala
Lars Jakobsson, Lillkyrka, kassör	Kjell Sandahl, Nye
Anna Carlsson, Getinge, vice ordf.	Maria Wahlquist, Vallåkra
Per Rudengren, Mellösa	Göran Lindgren, Klässbol
Gunnar Liljebäck, Överkalix	Christer Larserud, Krokrom
Jan Jansson, Långhem	Linda af Geijersstam, Kalmar

Nilla Nilsson-Linde, SLU, Inst. för växtproduktionslära, tel: 070-662 74 05, e-post: Nilla.Nilsson-Linde@slu.se

Michael Pålsson, växtodlingssäljare
Lantmännen Lantbruk

**”Bästa försäkringen
för ett bra grovfoder
är en nyetablerad
vall.”**

Lantmännen
Lantbruk

www.lantmannenlantbruk.se